

online lunchbreak

de Doelen

Daria van den Bercken, piano

online lunchbreak

Carl Philipp Emanuel Bach (1714 – 1788)
Fantasie in fis, Wq. 67 D

Domenico Scarlatti (1685 – 1757)
Sonate in b, K. 27 G

Georg Friedrich Händel (1685 – 1759)
Chaconne in G, HWV 435

Daria van den Bercken [piano](#)

vivi felice! piano break

Pianist Daria van den Bercken is graag te gast in de Doelen en speelde onder andere tijdens de *Pianonacht*. Daria staat bekend om haar vele initiatieven waarin ze klassieke muziek onder een groter publiek onder de aandacht brengt. Op haar lunchbreak programma drie componisten die beroemd zijn om hun klavierwerken en de ontwikkeling van het genre: CPE Bach, Scarlatti en Händel. Vivi felice! (Leef gelukkig!) schreef Scarlatti in het voorwoord bij een collectie van zijn sonates – een zeer passende uitspraak bij deze muziek. Genieten maar!

Frederik de Grote maakt muziek met CPE Bach, door Adolph von Menzel, 1850-1852

De elegante Bach

Dankzij de herontdekking door Mendelssohn in de negentiende eeuw, is Johann Sebastian Bach tegenwoordig de bekendste musicus en componist uit de familie Bach. In zijn eigen tijd was echter zijn zoon Carl Philipp Emanuel veel bekender. Hij werd in leerboeken uit de tweede helft van de achttiende eeuw en eerste helft van de negentiende eeuw omschreven als 'de grote Bach'. Carl Philipp Emanuel was musicus aan het hof van Frederik de Grote te Potsdam. Hij begeleidde de vorst, die zelf op hoog niveau dwarsfluit speelde, regelmatig op het klavecimbel (zie afbeelding). Later volgde hij zijn peetoom Georg Philipp Telemann op als kapelmeester in Hamburg.

De muziek van CPE Bach is heel anders dan dat van zijn vader. Zijn composities zijn elegant, geestig, fantasierijk en vol 'vuur'. De stijl van Telemann is terug te horen in zijn werk, evenals zijn voorliefde voor de muziek van Scarlatti. Naast zijn composities was Carl Philipp Emanuel vooral bekend om zijn 'Versuch Über

die wahre Art das Klavier zu spielen', voor het eerst uitgegeven in 1753. Het is één van de belangrijkste werken uit de achttiende eeuw over het bespelen van het klavier. Met name de kunst van versieringen wordt uitvoerig beschreven, wat het boek nog steeds het bestuderen waard maakt.

Scarlatti's sonates

Domenico Scarlatti behoorde samen met J.S. Bach en Händel tot de grote klaviervirtuozen van zijn tijd. Händel schijnt het tijdens een wedstrijd zelfs tegen hem afgelegd te hebben. Over het leven van Scarlatti is verder weinig bekend. Naast een grote hoeveelheid klaviersonates, zijn niet veel andere composities van hem overgeleverd. Zijn sonates waren vernieuwend en virtuoos. Scarlatti maakte veel gebruik van overkruisende handen, grote sprongen en ingewikkelde akkoordspelingen ter verrijking van zijn muziek. Als componist uit de barokperiode is hij zijn tijd vooruit met zijn tweedelige sonatevorm, met doorwerkingen, terugkerende thema's etc. zoals we die aantreffen in de klassieke periode na hem.

De *Sonate in b* was onderdeel van een bundel 'Essercizi' (oefeningen) uitgegeven rond 1738. 'Vivi felice!' (Leef gelukkig!) schreef Scarlatti in de inleiding bij de collectie. Een exemplarische uitspraak voor zijn meer dan 550 sonates. De sonates liggen gemakkelijk in het gehoor, maar vragen veel van de uitvoerder. In zijn muzikale idioom horen we Italiaanse en Spaanse invloeden, met gitaareffecten, liedjes en kreten van de straat. De *Sonate in b* zet, met de vele over-kruisingen in de handen, een bepaalde vrolijke en 'lichte' sfeer. Het werk is één lange keten van harmonische progressie, een voor een opgelost in een afsluitend figuur.

Händels virtuoze variaties

Händel is tegenwoordig vooral bekend van zijn oratoria (denk *Messiah*) en opera's. Maar net als zijn tijdgenoten Scarlatti en J.S. Bach (allen geboren in 1685) was Händel een virtuoos klavierspeler en componeerde ook veel voor het instrument. Zijn stijl is net als Scarlatti en CPE Bach een combinatie van Italiaans en Duits. Händels klavierthema's zijn levendig, fantasierijk en toegankelijk om naar te luisteren.

Portret Domenico Scarlatti door Domingo Antonio Velasco, 1738

De *Chaconne in G* was gepubliceerd als onderdeel van een collectie suites in 1733. Händel nam een voorbeeld aan de componisten Rameau en Couperin in deze compositie met zijn vele versieringen. Het stuk start met een thema, waarna 21 variaties op dit thema volgen. Halverwege verandert de toonsoort naar g mineur in de zeer tedere, rustige variaties. Aan het einde keert de grandeur uit het begin in volle glorie terug met een aantal zeer virtuoze uitbundige variaties.

Händel achter het klavier door James Thornhill, 1720

Daria van den Bercken

Wereldwijd is de Nederlands-Russische Daria van den Bercken een veelgevraagd pianiste. Gramophone prees haar 'musical affection and an immaculate virtuosity' en de jury van de Amsterdamprijs voor de Kunst ziet haar als 'een voorbeeld voor musici in de toekomst'. Daria wil met haar optredens zo veel mogelijk mensen bereiken en enthousiasmeren voor klassieke muziek. Daartoe richtte ze de Keys to Music Foundation op en initieerde ze al verschillende educatieve programma's. In 2017 nam ze een album op met sonates van Domenico Scarlatti, waaronder de sonate die ze hier uitvoert. In 2018 werd het album genomineerd voor de Edison Publieksprijs.

www.dariavandenbercken.com

Daria van den Bercken © Sophia van den Hoek

Stay in touch!
See you @dedoelen

www.dedoelen.nl